

Kemény Manó cégnél

kaphatók; használt hengerek, siksziták, tararok, triórak, felbontógépek, felvonók, valamint az összes malomfelszerelési cikkek, ú. m.: hevederek, serlegek, fogaskerekek, sodronyszövegek, lámpabél, fűc, esz, szilazacsó-anyag, lakkvész, szilaz, szilvász, rugasz-tó stb. Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2536/1

Reform dara- és decetisz-títógép 2x300 és 2x 350 mm méretben raktárról azonnal kapható. Rácz Ármán és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2521/a

Szivógázmozgató 16 HP és 20 HP, teljesen új, Fried-gyártmányú, stabil, eladók. Kun Lajos vasáruháza, Miskolc. 8440

Aspirátor taár, smirgli köpenyes hámozógép, dupla Reform daratisztító, négyrésztű és hatrésztű, szabadonlengő felsőtegyel-meghajtású sikszita a legmo-dernebb kivitelben és az ös-szes malomszükségleti cikkek azonnali szállításra jutányos áron kaphatók. Fáber Sándor malomfelszerelési vállalat, Budapest, Nagyatádi Szabó-utca 23. föld 20. 2880/1

Tányéros detasórok modern, szimpla és dupla ki-vitelben kaphatók. Rácz Ármán és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2521

Idősebb minden tekintet-ben képzett fő-molnár és perkt malomsze-rező asztalos, keres 3-4-5-já-ratú vízi vagy villanyal haj-tott, életképes malomt bérlet-be, ahol csuvarozni nem kell. A malomhoz lakás kell. Aján-latokat a malom részletes le-írásával, bérösszeg és egyéb feltételek megjelölésével ké-rem, esetleg életképes malom-bérlethez írásukok. Radvány Sándor, Solt, Pest megye. 9580

Eladó jókarban levő, használt Ganz-féle köszén-generátor 1000 lóerős szivógáz-motorhoz, kémény és oldalle-mezek nélkül. Vételár 2200.— pengő. Cím: gróf Wenckheim József uradalmi Gőzmalom, Ujkigyó, József-major. 9560

Golyóscsapágyakat malomgépekhez minden méret-ben, gyári garanciával, javítunk. Új golyóscsapágyakat, csapágyházakat legelőszobban szállítunk: Solymossy és Tsa, Budapest, VIII., Tavaszmező-utca 6. 469

Graepel-féle függő ten-gelyes sik-szita meghajtószerveket nagy-on jutányosan kapható. Azonkívül 80, 90, 100 mm gyű-rűskendős csapágyak és kup-lungok. Nem tűzbeh mentett. Kohn Adolf vastelepe, V., Váci-út 36. 2542/3

Malomkövek darálásra és kiőrésre, rakott terméskőből, valamint ön-élesedő mőkőveket francia kvarc-ból minden méretben kaphatók. Kann és Heller Rt., 70 éves malomkőgyára, Budapest, V., Vilmos császár-út 62. 2190

Elektromotorok dinamók, generá-torok minden nagyságban és áramnemre jutányosan kapha-tók, cserélhetők, javíthatók garancia mellett. Kékő Ist-ván, Budapest (VI., Nagymező-utca 66.) 2011

"Monitor" rendszer új ta-rár raktárról kapható. Rácz Ármán és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2853

Szivógázmozgató 10-15 ló-erős; Ganz gyártmányú, igen jó állapot-ban, eladó. Csiha-malom, Haj-dunánás. 9630

Bérbeadom bevonulás és egyéb családi okokból ipari igazolvány nélkül Zalában, hat község legköze-lebbi, jóforgalmú, szivógázmo-torral meghajtású, új járatú, jól felszerelt, sikszitás, esuvarmen-tes malommal övedékekkel. Sze-mélyes megkeresés más el-foglaltság miatt vasárnap Her-czeg József malomtulajdonos, Zalabaksa. 9639

ALKATRÉSZEK SZIJTÁRSÁK
Ford és Fordsonhoz
LEGALCSÓBBAN
WITTENBERGERNÉL
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM
TELEFONSZÁM: 115-459

MALMOK FIGYELMÉBE!
85 kg-os lisztes- és gabonászsákot legelőszobban kölcsönöz, elad.
50 kg-os négyrésztű nátron papírzsák, új 55 fillér.
Óskeresztény cég
SZELEI MIHALY
új és használt zsák, ponyva- és zsinagrukereskedés
BUDAPEST, IX, SZVETENAY-UTCA 13. TELEFON: 330-772

Eladó malmok:

Dunántúl; Kétemeletes, modern turbinás, 5-járatú, 7 hold telken, vasútállomástól fél kilo-méterre. Ára 105.000 pengő. (3557). Kétemeletes, hélijártú turbinás kétszobás lakással, 8000 öl telken. Ára 180.000.— pengő. (3539). 50.000 lakosú város tőszomszédságában hat-járatú turbinás malom, fűrdő-szobás lakással. Ára: fele 40.000 pengő, az egész 80.000 pengő. (3472). Háromemeletes, 15 au-tomatikus járatú 4 szobás, fűrdő-szobás lakással. Vastűs és hajjállomás. Ára 250.000 pengő, részben búzaértékben hite-lezve. (3531). 7-járatú malom harmadrésze 50.000 P. 4-járatú turbinás 40.000 P (3489). Kis patakmalom, adulesapós vízi-kerékkel 500 négyzetöl méter-ten 10.000.— pengő. (3454). —
Alföldön: 1938-ban épült 16 já-ratú malom 5 szobás modern lakással 200.000 pengő. (3561). Darálómalom 3 hold területen 2 szobás lakással 16.000 pengő, felével átvehető. (3549). Dar-álómalom házzal, együtt 31.000.— pengő. (3515). —
Felvidéken: 16-járatú, nagyváros szomszédságában, vasút-állomással, 300.000 pengő. (3961). 12-járatú modern malom, mo-dern olajtűvel kenderfűrdő-vel, 16 éves épület, 160.000.— pengő. (3563). 13 automatikus járatú, 70 lóerős, turbinás meghajtással. Felének az ára 125.000.— pengő. 3354. —
BÉRELTÉK: Dunántúl 4-járatú vízimalom fagázmozgató kisegítő-erővel. Bér 3500 P. (3524). —
Alföldön: Búzas- és darások-ve malom 5 éves bérlete át-adó. Felszerelés átveendő 7500 pengőért. Bér 40 mázsa vegyes. (3523). 16-járatú malom. Bér 400 mázsa búza. (3561/1). 1938-ban újonnan szerelt 10-járatú, bér 300 mázsa. (3512). 8-járatú malom, bér 500 mázsa. (3491). 14-járatú, bér 200 mázsa (3431). —
Felvidéken 16-járatú malom, évi bér 500 mázsa búza (3417). —

FISCHHOFF SÁNDOR malom-közvetítő, Szekszárd, Alapítva volt 1912. Érdeklődésnél 180 fillér levélbélyeg melléklendő. Eladó 32-kalapácsos Medicago, darabartállyal összekötő eső-vezetékkel. Ára 1300 pengő. (3346).

Daráló és paprikamalom, 11-járatú, sürgősen el-adó vagy bérbeadó. Szeged, Vásharhelyi sugárút 74-76. —
Erdeklődni lehet Schmidt Jó-zsefnél, Kassa, Bubiés Zsig-mond-utca 2. 9626

Malomvétel miatt eladó 8-járatú villanymalom, állan-dó vámórlással, 5 szobás lakás-sal belterületen, 10 állatra is-tálló, nagy sertésüzemmel. Ára 20 vagón búza, tíz átve-telkor, többi 5 év alatt. Át-vehető 60 drb 50 kg-os sovány sertés, 5 drb tehén, 5 hold föld. Budapesttől 50 km. Ki-zárólagosan személyesen tár-gyalok. Vass Gábor malomtu-lajdonos, Zsámbok, Gödöllő mellett. 7466

Malombérletet keresek szakember részére. Fáber malomszerelési vállalkozó, Budapest, Nagy-atádi Szabó-utca 23., földsz. 20 2880/a

Eladó 1 darab Graepel-féle dupla daragép alig használt állapotban és 1 drb 2. számú Besser-féle hámozógép. Báling István malomépi-tő, Kiskőrös. 9624

Malmot keresek megvételre megbízóm részére. 2-3 vagón teljesítményű, jó-körzetű és jókarban tartott malomról kérek ajánlatot. Vaj-da János molnár, Nyírlugos. 7482

Malomszerelésből 22/65, 3/8, 25/60, 25/80, 25/100, 29/60, 22/125, 30/100 fa- és vas-szekrényes hengerezékek, sza-badonlengő Emag siksziták, Reform daratisztító gépek, lisztkeverők, felvonók, csigák stb. stb. előnyösen vásárolha-tók. Bővebb felvilágosítást ad Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2836

Nógrád vármegyében jó körzetben levő vámórló malom bérletét átadnám előnyös szerződéssel. Leveleket a ki-adóhivatalba „Nógrád 9601” jellegre. 9604

Voltmérőt használtan 220 volthoz, jó állapotban, kétágú kapcsolóval megvételre kereselek. Róna-malom, Abaujkér. 9632

10-12-járatú malmot ven-nék egészben vagy részben, esetleg nagyobb malmot bérelnék, 50-60 ezerrel társulnék. Választ „Mester 7481” jelleggel a kiadóhivatal továbbítja. 7481

Eladó malom Baranyában, Bogdása községben, jó búzatermő vidéken 1800 négy-zetölés telekkel, malom és lakóházzal, mellékelettel, egy drb 15-20 HP szivógázmozgató-ral, egy drb daragép, felvonó és hasábszítással. Ára 12.000.— pengő. Érdeklődni lehet: Sze-keres főmolnárnál, Bata. 9640

Golyóscsapágyak csap-ágyak, használtak, újak, transz-misziók, alkalmi áron; Nánási Sándor, Budapest, V., Tutaj-utca 1. Váci-út 66-nál. 2086

Ganz 30/60 és 30/80-as ket-tes vasszekrényes hengerezékek azonnal szállítható. —
Jahn József malomberendezési vállalat, Budapest, V., Wahr-mann-utca 6-8. 2728

Tiszaszőlősi malom be-rendezése el-adó. Kaphatók: 25/60-as Pro-ganz hengerezékek, szabadon-lengő, 2-3-résztű siksziták, es-hausztor, felbontók, transz-misziók és szíjtárcsák. Eladási megbízott: RÁ CZ ÁRMÁN É S TÁRSA, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2830

Eladó 1 drb 60 HP Hano-ban generátorral mag-generátorral üzemképes, 1 drb 20 HP MAV, ugyanott 1 drb nagy Tipp tá-nyérfelbontó 220 pengőért. —
Megtekinthető: Vámosi László malomtulajdonosnál, Polgár. 9637

Kéményt 14 méter hosszút, 300 mm átmérő-jűt vennék. Hesz Lajos, Mar-git-körút 5/b. 7474

Bérbe keresek 2-6-járatig vasmalmot. Szabó Imre, Budapest, Szövetség-utca 2/c, földszint 5. 7458

Eladók 12-lóerős szivógáz-motor, 36 collos gyári kőjárat, egy pár 42 col-los kő. Tápiszentmárton, Uj-falu, 691. szám. 7465

Eladó 1 darab 2/7-es dupla Ganz hengerezék új garattal és új szekrényvel, 1 drb dupla, legkisebb fajta Oser hengerezék és 1 drb 38 centis golyóscsapágy, függőköves daráló. A gépek mind nagyon jókarban vannak. Ifj. Telegdi János, Pécsudvard, u. p. Ko-zármisény. 7462

Eladó egy pár 32-es, jó ál-lapotban levő daráló-kő és 1 drb szárnyas szivaty-tyú, szintén jó állapotban. Weiner Jenőné, Újszász, Báró Orczy-utca 890. 9625

Eredeti Oroszlán-védjegyű szilaszelymek, drót-szövegek, kopatószevegek leg-előszobban: Roseth Györgynél, Budapest (V., Katona József-utca 27.) 2000/1

E C O N O M CSIGATRIÓR
5 menetes, raktárról
azonnal szállítható
KARCZAG ÉS TÁRSA
Budapest, VI., Lázár-u. 13

Műőrlő- és darálóköveket
30 év óta a legjobb minőségben készítt
Gabonahámzó k
bélése garanciával
KOSSÁNYI ISTVÁN
malomkőgyára,
Budapest, V, Visegrádi-utca 53. Tel: 291-494

RYMORZ LAJOS HAT. ENG. VILL. VÁLLALAT
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 50. SZ. TELEFON: 291-755
ALKALMI HIRDETÉSEI:
VESZ, ELAD, CSERÉL MINDENEMŰ ÜZEMGÉPÉKÉT
Gatter 24 collos, Höcker féltábot 35 HP, 138 HP Diesel (gázüzemre is), négyoszlopos prések, esztergapadok, szalagfűrészgépek, kombinált gyalugép, erdőilló-lyukasztó stb.

Eladó malomgépek:

gyári új Emag vasszekrényes 22/80 kombinált hengerezék. Ganz 12, Oser 11 egyszerű hengerezékek, 600 literes Pohl-féle FRANCIS TURBINA, 1600 literes Pohl-féle turbinaszabá-lyozó, 220 voltos, 2,65 kw di-namó, eredeti Monarch daráló, Reform daratisztító 400 mm, 54 tömlős nyomófilter, sárospataki malomkövek, 6. számú triór, 9/14 tartalékhangerek, kovárszekek, fűgőgyámok, szíjtárcsák, Korund derceőrők, felbontógépek, Dufour-szilaszelymek, külföldi bronzsze-vek, hevederek, serlegek, Wolf-ter gépszjak, szerszámok, va-lamint az összes malom cikkek raktárról. HOFFMANN EINO műszaki nagykereskedés, Szom-bathely, Szél Kálmán-u. 23.

Malomszerelésből el-adó: 25/80, 35/60 kettes, 25/60 egy-szerű vasszekrényes, 21-es hen-gerezék, 48" francia derceőrő-kő, 4-résztű malkos, 3-résztű szabadonlengő sikszita, kettes daragépek, Pat felbontók, Re-cord, Korund, 2. sz. Emag mo-sogép, 2. sz. Euréka, 10 kg-os önműködő mérleg, 45 mm átm. új kőtel, felvonók, csigák, tár-csák stb. Csiha-malom, Hajdu-nánás. 9629

22-es hengerezék 600 pengőért eladó. Vennék 5-6 má-zsát végző kalapácsos daráló-lucernaőrésre, előtéttel. Vass-malom, Zsámbok 7467

Két szakember malmot keres bér-be 6-14-járatig, villany- vagy szivógázmeghajtással búzater-mő, csuvarmentes vidéken. —
Sugár Mihály, Túrkeve, Turi-út 13. 7144

Eladó esetleg hosszabb idő-re bérbeadó tökéeres egyének négyjáratú víz- és motormalom 23 hold földdel. Csak személyesen tárgyalok. Pálffy László, Víz, u. p. Lát-rány, Somogy megye. Vasút-állomás Balatonlelle. 7471

2-3-járatú vízimalmot vagy formalmot keresek bérbe. Pon-tos műszaki leírást mult évi vámkeresetel, bérletösszegelek kérek. Szabó daráló, Karcag, Horthy Miklós-út. 7476

Kemence községben kétjá-ratú patakmalom berendezéssel vagy üresen öre-gség miatt azonnal bérbead-ó. Bővebb meg tudhatni válsz-lapra. Pereszlyényi vízimalom, Pereszlyény. 7479

Megvételre keresek olaj-útőben magha-jalót jó, üzemképes állapotban műszaki leírással és árral. Ügynököt díjazok. Tóth Ist-ván, Kisújszállás, Mária Teré-zia-körút 154. 7477

TÖRÖTT GÉPRÉSZEK
repedt, kimart kazánok elektromos hegesztése
lakos és Székely gépgyár
Budapest, VI., Béke-tér 3.
Új berendezések gyártása és hegesztő oktatóműhely

KREISLER

MALOMBERENDEZŐ VÁLLALAT KFT.
Budapest, XIII., Főthi-út 34. (Váci-út mellett) Tel.: 291-691

RAKTARJELENTÉS GYÁRILAG JAVÍTOTT, HASZNALT MALOMGÉPEKRŐL:

Bühler monitor tarár, 800 mm széles, Ganz-gyártmányú tarár, 600 mm széles, Graepel-gyártmányú tarár, 1000 mm széles, lábakkal, Triór, 3-as számú, Besser Rentábel, 2-es és 3-as számú, Német gabonahegyző- és hámozógép, Graepel 2-es gabonahegyző- és hámozógép, EMAG önműködő nedvesítógép, EMAG nyomó porszivógép 85x120, 80x120, 90x120 tömlővel, Léglézáró, 120 mm-es, Daráló malomjárat, malompadddal, előtéttel, Dupla malomjárat malompadddal, előtéttel, daruval, Ganz faszekrényes 21-es és 22-es hengerezék, Ganz faszekrényes 22x343 szimpla hengerezék, Ganz faszekrényes 22x475 szimpla hengerezék, Ganz faszekrényes 29x100 dupla hengerezék, Ganz faszekrényes 25x100 dupla hengerezék, EMAG szimpla és dupla detasór, Seck dupla detasór, Radialszita egyszerű és dupla, Rázószita, nagy és kicsi, Centrifugálszita, EMAG egyszerűes, szíjvezetés, szabadonlengő sikszita 14 darab 2500x1500 mm kerettel, Sikszita, szíjvezetés, szabadonlengő, 30 darab 800x1600 mm kerettel, Seck sikszita, „Márta” hajtóművel, 22 darab 920x1600 mm kerettel, AGK, vasfőkeretes sikszita, „Márta” hajtóművel, 26 darab 800x1600 mm kerettel, AGK, vasfőkeretes sikszita, „Márta” hajtóművel, 26 darab 920x1600 mm kerettel, Seck egyszerű reform, ventilátorral, 600 mm-es kerettel, EMAG dupla reform, ventilátorral, 2x500 mm-es kerettel, Wörner dupla reform, ventilátorral, 2x500 mm-es kerettel, Német típusú új daratisztítógép, 350 mm-es keretekkel, Exhaustor, különféle, Lisztkeverőgép 1000 és 2000 mm-es, Csigatríór 1600 és 1800 mm-es, Ganz kombinált rovátkológép 1000 mm-es hengerekhez, „MÁRTA” szabadonlengő sikszitahajtómű háromféle nagyságban.

MEGJELENT A CSIZMAZIA-NADAS A MALOMIPAR TECHNOLÓGIÁJA CÍMŰ SZAKKÖNYV ÁRA FÜZVE 8.— P, KÜTVE 12.— P KAPHATÓ A MAGYAR MOLNÁROK LAPJA KIADÓHIVATALÁBAN BPEST, V., KATONA JÓZSEF-U. 14

Ha használt gépet akar venni, vagy feleslegessé vált géped el akarja adni forduljon bizalommal
Kemény Manó
céghez,
Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

Nincs többé szíjcsúszás!
Ha gyanta helyett pár csepp „BERTURIN” tapadó szíjkenőcsöt használ. 1 kg pótol 3-4 kg gyantát. Használható mindentéle szíjakkhoz.
Ára 7.20 pengő kilogrammonként.
BERTA KÁROLY SZÍJKENŐCSKÉSZÍTŐ SZOLNOK, ATTILA-UTCA 5. SZÁM.

MALOM FELVONÓHEVEDEREK SZÁLLÍTÓHEVEDEREK GÉPHAJTÓKÖTELEK
végtelenül szövött
géphajtószíjak
pamutból és teveszorból minden méretben és szélességben
HELLE ANTAL, cégtulajd.: SCHRENK MÁTYÁS HEVEDERSZÖVŐ-, KENDER- ÉS SODRONYKÖTÉLGYÁR Rákospalota, Bocskay-utca 124

Sárospataki kovamalomkő
nyolc évtizede fogalomná vált a magyar molnárság körében.
Ilyet vegyen és vándorlásában nem fog csalatkozni
Kapható minden méretben bár-milyen őriési és darálás cílokra.
A ajánlatot küld:
SÁROSPATAKI KOVAMALOMKŐGYÁR EGYLET
SÁRO SPATAK (ZEMPLEN MEGYE) vagy a vezérképviselőt:
HOFER MŰSZAKI OLAJ ÉS VILLAMOSSÁGI KFT. BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 88. SZ.

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:

1942 JANUÁR 1-TŐL:

EGY ÉVRE 20.— P. FÉLÉVRE 10.— P. NEGYEDÉVRE 5.— P

Kiadványok ára: a kiadványok rovataiban előfizetők részére egy szövegköltsége 10 fillér, vasatag betűkkel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. A hirdetések díjak előre fizetendőek.

FŐSZERKESZTŐ:

DR. KARACSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14.

TELEFONSZÁM: 118-489

Magyar királyi postatakarékpénztári csekk száma: 11.450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottnak tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált.

Nagyhirdetések ára: egy hatodszoros (35 mm széles) milliméteres egyszeri beiktatása 20 fillér. Szövegoldalón (75 milliméter széles) 60 fillér. A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

Dr. Szász Lajos közellátásügyi miniszter

A Kormányzó Úr Öfőméltósága dr. Szász Lajos m. kir. titkos tanácsos, pénzügyminisztériumi államtitkár, országgyűlési képviselőt nevezte ki m. kir. közellátásügyi miniszterre.

A közellátásügyek legfelsőbb intézése ma túlzás nélkül az ország egyik legfontosabb tisztsége. Az ország nyugalma, békessége, szociális rendje függ ma a közellátásügyek helyes és céltudatos intézésétől. Nincsen ma az országnak olyan polgára, kicsit és nagyot beleértve, akit ne a legközvetlenebbül érintene minden egyes intézkedés, amely a közellátási ügyekben történik. A közellátásügyek megfelelő, előrelátó és szilárd intézése egyben társadalmi nyugalmat és igazságot, pénzügyi biztonságát, az erőknél a végső győzelem érdekében való zavartalan koncentrációjának lehetőségét, milliók egészségét és a nemzet elszánt összefogását jelenti.

Eppen azért az ország nagy megnyugvással fogadta dr. Szász Lajos kinevezését. Dr. Szász Lajos eddigi fényes pályafutása, eddigi munkássága biztosíték arra, hogy a közellátásügyek legfőbb intézése megfelelő és megbízható kezébe kerül. Dr. Szász Lajos neve biztosíték arra, hogy az ország közellátásának ügyét erélyes kézzel, fegyelmelt elmével, kellő előrelátással és megfontoltsággal fogják vezetni. Az ország bizalmatlan telve, indokolt reményekkel tekint az új közellátásügyi korszak elé.

Dr. Szász Lajos, az új közellátásügyi miniszter 1888-ban, Szatmárnémetiben született. Középiskolai tanulmányait az ottani református gimnáziumban végezte. Majd a budapesti tudományegyetemen megszerezte a jogi és államtudományi doktorátust. Pénzügyi közszolgálatát Beregszászon kezdte meg. Később a pénzügyminisztériumba hívták meg, ahol több ügyosztályban fejtett ki munkásságot.

Már mint miniszteri osztálytanácsost bízták meg a költségvetési osztály vezetésével. Miután előbb miniszteri tanácsossá, majd osztályfőnökké lépett elő, 1937 nyarán a Kormányzó Úr Öfőméltósága pénzügyminisztériumi államtitkárrá nevezte ki.

Dr. Szász Lajos általánosan úgy ismerik, mint a magyar költségvetési jog legalaposabb ismerőjét. A pénzügyi tudomány ezen ágazatának irodalmát számos értekezéssel és tanulmányával gazdagította. Azonkívül az államháztartásról egy átfogó művet adott közre, amelyet tudományos körökben nagy és méltó érdeklődéssel fogadtak.

Dr. Szász Lajos a budapesti Tudományegyetemen a költségvetési jog és a zárszámadási ügyek magántanára, azonkívül a Vitézi Széknel a kormány megbízottja, a Mária Terézia-rend kincstárnoka és nagy buzgósággal tölti be a református egyház pestkerületi gondnoki tisztségét.

Kitűnő szolgálatait kormányzói dícsérő elismeréssel jutalmazták. Később a Kormányzó Úr Öfőméltósága a Magyar Érdemrend csillagával ékesített parancsnoki keresztjével tüntette ki; majd 1941-ben m. kir. titkos tanácsossá nevezte ki.

Mint államtitkár részt vett minden fináncpolitikai fontosságú tárgyaláson és tanácskozáson, amelyet a pénzügyminisztérium külföldi államokkal folytatott.

Három gyermeke közül két fia teljesít katonai szolgálatot.

Új hatáskörében az ország jókívánságai kísérik.

Zsáktörédekek kiutalása a malmokból.

Sok felesleges munkát, költséget, bajlódást és bosszúságot okozott a jogosított malmoknak a vidéki közellátásügyi hatóságoknak az a gyakorlat, hogy a malom székelyén levő sütőknek az egész zsákokon kívül még töredék lisztet is utaltak ki. A malom ennek következtében egész zsákokat megbontani, a töredékekhez külön zsákokat adni s a megbontott zsákokat külön kezelni voltak kénytelenek, nem is szólva arról, hogy gyakran a raktárkönyvekben is zavarokat és tévedéseket okozott a zsáktörédek lisztet könyvelése és nyilvántartása. Ennek az állapotnak megszüntetése végett a Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége az alábbi feltételeket intézte a Közellátásügyi Miniszterhez:

Nagyméltóságú Közellátásügyi Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

A 304.900/1942. K. M. számú rendelet értelmében a helybeli malomból való örleménykiutalás esetén az illetékes közellátásügyi hivatal által a helybeli pékeknek kiutalt lisztmennyiséget a pékek közvetlenül a malomtól kapják. A városi közellátásügyi hatóságok az egyes pékeknek mindig annyi lisztet utalnak ki, mint amennyi lisztnek megfelelő lisztjegyet azok a hivatalnál beszovaltatnak.

Ennek a rendszernek az a következménye, hogy

a malmokhoz csak a legtrikább esetben érkeznek egész zsákról szóló kiutalások, hanem például: 114 kg és 40 deka 0-ás 211 kg és 70 deka EB és hasonló zsáktörédekeket képező apró tételek.

A malom köteles a lisztet a pékhez szállítani és a lisztet hazaszállító malom 15–20 kg-os zsáktörédeknek is kénytelen legalább papírzsákokat adni és annak ellenértékét felszámítani. Így pl. 20 kg lisztet 60 fillér zsákdíj is terhel. A malom plombázott zsákokban tároló készletét kénytelen a töredék-zsákok kiutalások miatt felbontva újra szétmérni, aminek következtében ismét porlási hiány jelentkezik. Mivel a zsákok így a töredékkiutalásokra való tekintettel felbontatnak, plombázatlanul szállítatnak el a malomból és a mai lisztcsúsz világban igen gyakorta megtörténik, hogy a kocsis és a kísérőszemélyzet, esetleg mások is az ilyen töredék-zsák lisztkészletet megdézsmálják.

A fentiekre való tiszteletteljes hivatkozás mellett kérjük Nagyméltóságodat, meggyeskedjék olyan rendelkezést kiadni, amely a malmoknál feltétlenül nehézségeket okozó ilyen rendszert megszünteti. Kérjük utasítani az illetékes közellátásügyi hatóságokat, hogy csak annyi lisztjegyet fogadjanak el a pékektől, amelyre egy egész, vagy legalább is 50 kg-os zsák lisztetel utalhó ki. A pékeknél megmaradó esetleges pár kg-ra szóló fölösleges lisztjegyeket pedig a pékek a legközelebbi kiutalás alkalmával szolgáltatásuk be.

A vámpogácsa bejelentési kötelezettség alá esik

A vámolajutásra engedélyt nyert olajmalomok egy részének körében az a tévhit kapott lábra, hogy a vámfeldolgozás fejében kapott olajpogácsát bejelentési és vételre felajánlani nem kell, hanem a vámpogácsával a malom szabadon rendelkezhetik.

A téves felfogást az erótakarmányok forgalmának szabályozása tárgyában kibocsátott 2.260/1942. M. E. számú rendelet (Magyar Molnár Lapja 1942 április 18-i 16. számában) 3. §-ának téves értelmezésére alapítják. E §-szint:

„Nem esnek bejelentési kötelezettség alá azok az erótakarmánykészletek, amelyeket .... olajjútó malom vám ellenében történő olajjútó útján a termelő részére állít elő.”

Az okoskodásnak az az alapja, hogy „hiszen a pogácsát a termelő részére, vám ellenében történő olajjútó útján állítom elő”, tehát ez a pogácsa nem esik bejelentési kötelezettség alá. Am ez az okoskodás téves. Igaz ugyan, hogy a pogácsa előállítása az említett körülmények között történik, de amikor a vámpogácsa a termelő tulajdonából a vámolajmalom üzembevitelének tulajdonába megy át, azt a malom üzembevitelje megszerezte.

Erre az esetre azonban azonnal hatályba lép a 2.260/1942. M. E. számú rendelet 1. §-a (2) bekezdésének az a rendelkezése, hogy:

„A bejelentési kötelezettség a jelen §-ban felsorolt erótakarmányokra vonatkozólag fennáll a rendelet hatálybalépésének napján

megelevő készletekre, úgyszintén azokra a készletekre is, amelyeket a jelen rendelet hatálybalépése után állítanak elő, vagy szereznek meg.”

Igy tehát már a rendelet alaprendelkezéseiből következik, hogy a megszerzett pogácsakészletek felől a megszerző nem rendelkezhetik, hanem azt a rendelet 4. §-a (1), illetve (2) bekezdésének értelmében minden hó 15. és utolsó napján a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez (Budapest, V., Alkotmány-u. 29.) be kell jelentenie, az időközi készletváltozásokkal együtt. Azt pedig, hogy a bejelentésre kötelezett pogácsakészletek zár alá vannak helyezve, azokat felhasználni, feldolgozni vagy azokkal egyébként rendelkezni csak a rendelet korláta között szabad, a rendelet 6. §-ának (1) bekezdése rendel el.

A repceolaj ára

A m. kir. közellátásügyi miniszter 91.334/1942. K. M. számú rendeletével az 1942-i termésű káposzta-repceemből előállított repceolaj és az abból előállított féltermékek legmagasabb gyári eladási, valamint önköltségi árát az alábbiak szerint állapította meg:

A sárgaszínű, tiszta, átlátszó, üledékmentes, legfeljebb 2,5% szabad zsírsavtartalommal bíró, kénssavval raffinált repceolaj legmagasabb gyári eladási ára „helyben előállító gyártelepe 100 kg-onként” (így van a rendeletben!) 229.— P.

A nyers repceolaj legmagasabb gyári eladási ára helyben előállító gyártelepe 100 kg-onként 221.— P.

Ezek az árak vasúti tartálykocsiban történő szállítás esetére értendőek.

Megállapítja a rendelet a továbbiakban még a hordókban vagy kannákban történő szállítás esetében felszámítható árpótlékokat, a lágy és kemény repcezsírsav árát. Végül megállapítja azokat az önköltségi árakat is, amelyeket a továbbfeldolgozó üzemek kalkulációiknál figyelembe vehetnek.

A rendeletben használt azon kifejezés, hogy „helyben előállító gyártelepe 100 kg-onként” — illetékes helyen megkérdeztük — azt jelenti, hogy a megállapított árak 100 kg-onként, az előállító gyártelep fuvarparitásában értendőek.

A rendelet a hivatalos lap 1942 október 22-i — 239. számában jelent meg s ugyanezen napon lépett hatályba.

Fizetéses szabadság betegség esetén

A vonatkozó törvény szerint az alkalmazottnak ugyanazon munkaadónál megszakítás nélkül eltöltött egy évi folytonos szolgálat után nyílik meg a joga a fizetéses szabadsághoz. A törvény végrehajtása tárgyában kiadott 3.000/1938. Ip. M. számú rendelet viszont azt rendel, hogy a törvényben megszabott szolgálati idő folytonosságát nem érinti a munkának évenként legfeljebb három hónapot meg nem haladó olyan megszakítása, amely betegség vagy baleset folytán következik be.

Nem érinti tehát az alkalmazott fizetéses szabadsághoz való jogát az a körülmény, hogy a fizetéses szabadsághoz igényt adó szolgálati év az alkalmazott betegségének tartama alatt telik le. Vagyis, ha az alkalmazott szolgálati viszonya felgyógyulása vagy a táppénzsegélyezés megszüntetése után szűnik meg, ezt a tényt úgy kell tekinteni, mintha az alkalmazott szolgálati viszonya csak a fizetéses szabadságra jogot adó szolgálati év betöltése után szűnt volna meg. Így a munkaadó köteles az alkalmazottnak a szabadság tartamára járó illetményeket kifizetni, feltéve természetesen, hogy erre vonatkozólag a 3.000/1938. Ip. M. számú rendeletben meghatározott egyéb feltételek is fennforognak.

E kötelezettség szempontjából közömbös, hogy az alkalmazott közli-e a munkaadóval felgyógyulása után, hogy munkahelyére nem tér vissza, vagy pedig a munkaadó adja-e tudtára ebben az időpontban az alkalmazottnak, hogy felgyógyulása után alkalmazásba vissza nem veszi. A lényeg az, hogy nem lehet utólag a munkaviszony megszűnése időpontjának a megbetegedés vagy baleset napját tekinteni. Kivéve, ha a munkaadó a szolgálati viszonyt kifejezetten ebben az időpontban megszüntette. (50.691/1942. Ip. M.)

A rozs nedvesítéséről

Miért szükséges őrlestechnikai szempontból a rozst nedvesíteni?

Jó években a rozs átlag 14% nedvességet tartalmaz, amikor az a termelőtől a malomba kerül. Az őrleési folyamat alatt a nedvtartalom kb. 1%-kal csökken, így az őrlemény már csak 13% nedvességet tartalmaz. Ha a rozs feiőrésre kerül, 16% nedvtartalom szükséges az őrléshez. A liszt ezáltal nem rosszabbodik. Ellenkezőleg, a liszt színe világosabbá válik és a nem nedvesített rozssal szemben a kiaknázás is magasabb. Ugyelni kell azonban arra, hogy a nedvtartalom lehetőleg egyenlő maradjon, mert semmi sem árthatosabb jómínőségű liszt őrlésére, mint ingadozó-sok a megőrlendő gabona nedvtartalmában. A hengerek egyenlőtlenül dolgoznak és a sziták alól ilyen esetben mindig sötét és héjszemcsés liszt kerül ki.

A rozs nedvtartalmát azonban nem lehet egyszeri nedvesítéssel egycsapásra 2%-kal növelni. A rozs nem bír egyszerre felvenni ennyi nedvességet, anélkül, hogy ártalom érje s üzembiztosan keletkezzenek. Ezért elsősorban a rozst a tisztítás előtt kell nedvesíteni. Ez alkalommal a nedvtartalmát 1,5%-kal lehet növelni, mire 12 órás pihentetés következik. Az így kezelt rozst jobban lehet tisztítani, mert a hég farostétege szívósabbá válik és így a hámozógépen nagy pelyhekben szakadozik le. Azonkívül a csíra is megízalul s így könnyebben távolítható el.

A második nedvesítés a hámozógép után következik. Ez alkalommal 1/2—1% nedvességet vezetünk hozzá. Nem nedvesített rozsnál a rideg festékanyag-rétegek a henger dörzsolése folytán elszilánkosodnak és a lisztbe kerülnek. A következmény: sötét szín.

Ha hideg vízzel nedvesítünk, a rozs 4—6 órán át pihenjen s csak azután kerüljön feldolgozás alá. A hideg víz csak a héjat, illetőleg a festék-réteget teszi szívóssá. A mag beisejében azonban nem okoz változást. Másként folyik le azonban a dolog, ha a rozst

meleg vízzel kezeljük. A vizet a tartályban egy merülő melegítővel 60—70 fokra melegítjük fel és lehetőleg a legrövidebb úton egy szabályozócsapon át a nedvesítőcsigára eresztjük. Ez a csiga legalább 4 méter hosszú legyen és bádoglemezzel legyen kibérelve. A hámozógépről érkező rozst a csiga a melegített vízzel alaposan elkeveri s ebben az állapotban kerül azután a pihentetőkamrába. Utóbbinak jól kell záródnia, hogy a hővesztés legkevesebbet elkerülhető legyen. Amikor a rozs a kamrába ér, 35—40 fok meleg, 1% nedvesség hozzáadása után már félóra múlva megszárad és a fogása kemény és rideg. Amikor ebbe az állapotba kerül, azonnal feldolgozandó, különben a nedvesség a mag beisejébe hatol.

Elsősorban a lapítóhengerre (Quetsche) kerül és itt erősen lapítódik, zúzódik. Kékliszt kevés, legfeljebb átlag 1/2%-nyi kerül ki belőle. A kéklisztengerről egy törettisztítószekrényre kerül a rozs. Itt erősen megszívátjuk és 20 fokos malomhőmérséklet mellett 25 fokra hűtjük le. Az ekként lehűtött rozst azonnal őrlehet. Arra azonban állandóan ügyelni kell, hogy a hengerek élesek legyenek, mert ellenkező esetben az egész őrlés megszerveződik.

Meleg víz alkalmazása mellett a rozshoz nagyobb mennyiségű vizet is lehet adni anélkül, hogy ennek következtében az őrleést megnehezítenék. A pihentelési idő is olyan kevés, hogy helyhiány sem következhet be. A gyors lehűlés az egész gabonaszem gyors összehúzódását idézi elő. Azonkívül meglazítja a különféle rétegeket és hátyákat. A hég farostétegeinek azok a darabkái, amelyeket a hámozógép nem távolított el, az őrlésnél nem porlódnak el, mint egyébként, hanem a héjjal együtt kiválnak. Így a liszt még magas kiőrlés mellett is világos, nagymértékben sütőképes s azonkívül az előírt hamutartalommal bír.

Egy visszaöntéses malom őrleési menete

Írta: Skrinjár Antal molnármeister, Pécs.

Nemrégiben egy szaktárs „kaptafa-diagrammokat említtett a szaklap hasábjain. Nos, én ettől eltérően egy visszaöntéses malom őrleési diagrammját közlöm. Abból a célból, mert a közölt eset vita tárgyát képezi. Ugyanis — mint ismeretes — aki lisztes ruhát visel, az mind molnár. Ha pedig egy molnár vezetőállást vállal, hát mindjárt szerelni akar, gyakran minden műszaki tudás nélkül is.

Egy szaktársától azt hallottam egyszer: „nincs rossz malom, csak rossz molnár.“ Most már azonban az a kérdés, hogyan lehet egy ilyen elhibázott átalakítást megoldani olyan esetben, amikor a tulajdonos semmi anyagi áldozatra sem hajlandó, én azonban felelősséggel tartozom úgy a lisztek minőségeért, mint a kiaknázási százalékért?

Ezt az üzemet öt év előtt újonnan szerelték. A gyár által készített őrleési diagrammot nem láthatam. Csupán annyit tudtam meg, hogy elődöm kiőrle hengerből csinálta a most feltüntetett IV. simahengert és a szitánál kisebb-nagyobb átalakítást végzett. A segédkek szerint elődöm „kiűnő szakember“ volt.

E visszaöntéses malom őrleési menete a jelenlegi állapotban a következő: eléggé tisztított, de kevésbé nedvesített búza kerül a első töretre és automatikusan kerül a másodikra. Mindké töret alacsony van vezetve. Az első és második töret gorombadarája együtt és a két töret finomdaraja szintén együtt megy a daragépre. Harmadik és negyedik töret gorombadarára vissza lesz váltva a töretre; a finomdarát tisztítatlanul zsákba fogják fel. Az ötödik töret gorombadarája a hatodik töretre; hatodik töret gorombadarája kész korpá (Vagy egyszer a IV. simahengerre kerül). Ötödik és hatodik töret finomdarára zsákba lesz felfogva, mint az előző két töretnél. A hatodik töretnél a 20-as sodrony átmenete megy vissza a kamrába, minthogy nincs lecsövezve, hogy zsákba lehetne váltani. Ezzel a töretés befejezést nyer.

Következik a töretés alatt nyert termékek további őrleése. Az I. simahengerre kerül az 1—2 töret tisztított goromba- és finomdarára. A II. simára goromba- és finomdaragép átmenete. III. simára 1—2 töret derce. IV. simára daragép-átmenet kerül a malter kezdésénél. A további 3—4—5—6. töretekben nyert termék további leírása lehetetlen, mert a helyzet az, hogy amelyik hengeren előbb lefog az anyag, arra öntik fel a kéznél levő anyagot. Csupán a II. sima képez kivételt, amelyen lehetőleg a legjobb félkész terméket őrlik. Az I. sima pedig kapja az összes goromba átmenetet, mivel a felső átmenete átváltható a töretkamrába. A II. és III. sima 6-os átesés egybe van vezetve, ami helyes volna abban az esetben, ha az említett két henger egyforma terméket őrölne. Amíg a szitát nem sikerült átneveznem, addig semmi figyelmet sem fordítottam arra, hogy a II. és III. simahengereken lehetőleg hasonló terméket őröljenek.

Megjegyzem, hogy a töret-, mint a simahengerek állandóan alacsonyán vannak vezetve. Ez erős felmelegedést okoz, ami erősen befolyásolja a sütőképességet. Véleményem szerint ventiláció nélkül az EB liszt használhatatlanná válna, mivel így is csak lisztjavítás útján válik használhatóvá.

A leírt visszaöntéses malom 1200 m főrethenger-

és 2500 mm simahengerhosszal bír. Továbbá 30,72 m² bruttó szitafelülettel, 9-es átlag selyembevonattal. Teljesítménye 80 q, 24 óra alatt. Habár Sehermann táblázata szerint 9-es átlag selyembevonat mellett (lásd hadiőrleés) 24 órai 100 q-ás teljesítményhez 1550 mm töret- és 1783 simahengerhossz szükséges, valamint 24,00 m² szitafelület, addig ennél a malomnál 1000 mm hengerhosszra 8,3² szitafelület esik. — Sehermann táblázata szerint 1000 mm hengerhosszra 7,2 m² szitafelület kell. Ugyáltszik, az elődöm is sokallotta a szitafelületet, mivel a töretszitánál a felső 20-as átesést az alsó 20-as újból átszítálni kénytelen. A 28-as szinten ebben a bajban szenved. Így lett a nyolc szitálókeret helyett kilenc. A tényleges szitafelület mégis csökkent, mert egy járat után kettőt 8 keretnél 5,12 m²-t. Két keret ugyanis utánszítást végez.

Most ismertetni kívánom, hogyan lehet kijavítani a fentebb ismertettet és a diagrammban is látható hibákat:

A főrethengerek jók. Szitabevonat 20—20 sodrony; de mindegyike alatt gyűjtőkeret, mert most nincs alattuk! 36—36 platinázott sodronyszövetet most 28-as daraselymek vannak, mégis betapadnak. Szitán csak az alsónak van gyűjtőkerete: utána 9—10—11-es lisztselyem és 6-os derceselyem.

Daratisztítógép finomdarára fele: 52—50—48—46—44—42—40—38. A finomdaragép átmenete a gorombadaragépre; a gorombadaragép átmenete vissza a főrethengerre. A mostani IV-es simahengert megro-vátkoltatni korpáőrlésre és felbontásra, miként előbb is volt, amit a fogaskerék áttételéből állapítottam meg.

Ha az I. simához nem is, de a II. és III. sima elképzeltetetlen felbontó nélkül. II. és III. sima 6-os átesést külön kell csövezni. Ugyanígy a 6. főrethenger után a felső 20-as átmenetet szintén le kell csövezni és a 9-es átlagselymezést 10-es átlagosra felemelni, még pedig a némileg túlnagy szitafelület miatt. A mostani állapotban a korpát kiőrölni nem lehet és a kevés százalék dacára a liszt barna és erőtlen.

Már most az ilyen átalakítás költségbe kerül és a tulajdonos nem járul hozzá. Mi hát itt a teendő? Mert hiszen a tulajdonosnak némileg igaza van, minthogy minden főmolnár alakítani akar. Csak némelyeknek nagyobb a rábeszélőképessége, ha tudjuk nem is ulti meg a mértéket. Talán az olesőbb javadalmazás következtében nagyobb a t. malmos urak bízalma a kevésbé képzett főmolnárokhöz?

Az én elgondolásom szerint egyszerre legalább két malter állana őrlés alatt, illetőleg három. Egy kiőrleés, egy töretés egy pedig koptatás alatt. Ezzel szemben most csak két malter szükséges. Illetve amikor kész a töretés, utána két üzemóra múlva kész a 40 q-t kitevő malter.

Csak röviden tudtam fentiekben vázolni elgondolásomat. Mégis szeretnék a nyilvánosság előtt tanácsot kapni azoktól a kartárs uraktól, akik hangoztatni szokták, hogy nincs rossz malom, csak rossz molnár. Bár némi igazságuk mégis csak van, mert a jelen esetben is rossz molnár rontotta el a jó mal-

SZIVOGAZMOTOROK
FA, FASZEN
ES BARNASZEN-
luzelésre,
DIESELMOTOROK
ÁTALAKITÁSA
MOTOR ES GÉPGYÁR
MARTOS ES HERZ

PAPIRZSAKOT
többrétű, natronpapírból, minden méretben és célra készit
SZENTIRMAY G. papírüzem
Kérjen mintázott ajánlatot.
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 19. TELEFON: 121-803

Tűzoltó
készülékre
van szüksége?
Forduljon hozzánk!
TOTAL
rendszerű, ötféle anyaggal oltó tűzoltókészülékeink ismertetésével és árajánlattal készséggel szolgálunk:
LIGETI ÉS BIRO
BUDAPEST, V., ÁRPÁD-UTCA 10. TELEFON: 127-799

70—80 HP félstabil modern
gőzgépet
keresünk, lehetőleg lépcsős rostéllal
sürgős megvételre
készpénzfizetéssel
Szilágyi és Diskant gépgyár, Miskolc

**BUDAPESTI PAPIR-
ZSÁKOK**
közvetlenül a készítői nátronpapírból, havonta egyszer 500 drb engedély nélkül is, ezenfelül engedélyezve szállítható:

50 kg liszthez	{	3 rétü darabja 48 fillér
		4 rétü darabja 55 fillér
50 kg korpához	{	3 rétü darabja 57 fillér
		4 rétü darabja 65 fillér

az összes mal felárakkal együtt

BUDAI PAPIRÜZEM

BUDAPEST, VI., SZONDY-UTCA 15. SZÁM

Telefonszámok: 121-402 és 117-292

Kérjen nyilatkozat-ürlapot!

EMERGÉ a tökéletes
gumiárak
védjegye
MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R. T.
FELSZÁZADOS GYÁRTÁSI TAPASZTALAT

KARTAL TESTVÉREK MŰSZAKI BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 27.
KERESKEDŐK
Tel.: 118-053, 122-436. Sürg.: Kartalok Bpest

Ha jót akar, **DUFOUR** selymet vegyen!

MAGYAR
ŐSKERESZTÉNY MALMOK SZÖVETSÉGE
KÖZLEMÉNYEI

A Liszt kiviteli Osztály megalakulása

A m. kir. iparügyi miniszter megbízásából *Kádas Károly dr.* államtitkár intézkedése alapján *Varga Ferenc dr.* miniszteri titkár, a *Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége* miniszteri biztosa és a *Vidéki Középmalmok Szövetsége* miniszteri biztosa és a *Vidéki Középmalmok Exportegyesületének* felszámolója 1942 október 12-én *Ujvidéken* az *Ujvidék* és *vidéke* ipartestületének székházában értekezletet tartott, amelyre a visszatért délvidéki területek kereskedelmi örlés szemponyjából számításba jöhető összes malmaikat meghívta.

Az értekezleten megjelent a m. kir. iparügyi minisztérium képviselőjében *Miklós Aladár dr.* miniszteri s. titkár, a *Futura* kormánybiztosa képviselőjében *Szernik Imre dr.* miniszteri osztálytanácsos, a *Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara* miniszteri biztosa: *Kocsódy Gyula dr.* miniszteri osztálytanácsos, báró *Gudenus Imre dr.*, a *Futura Rt.* igazgatója, *Demény Alajos dr.*, a *Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara* főtitkára, *Csontos Zoltán*, a *Hombár* osztályvezetője és *Huszár György*, a *Magyar Őskeresztény Malmok Szövetségének* főtitkára.

Az értekezleten, amelyen a meghívott malmok képviselői úgyszólván teljes számban megjelentek, *Varga Ferenc dr.* miniszteri biztos bejelentette, hogy a m. kir. iparügyi minisztérium a bácskai lisztkivittel zavartalan lebonyolítása érdekében úgy intézkedett, hogy a *Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége* lisztkiviteli osztálya megalakuljon, amely a

Szövetségtől szervezetileg függetlenül, de a Szövetség irányítása alatt intézi a délvidéki lisztkivitel ügyét.

A *Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége* lisztkiviteli osztályát a *Futura*, illetve a *Hombár* és a *Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége* által oda beosztott tisztviselők fogják vezetni. A lisztkiviteli osztálynak a központja *Budapest*en, a Szövetség székházában lesz, míg kirendeltsége *Ujvidéken* (Beethoven-u. 10. szám alatt) fog működni.

A *Lisztkiviteli Osztály* vezetőinek és tisztviselőinek az összetétele biztosítani fogja, hogy az exportörlesben résztvevő malmok érdekei minden vonalon kellőképpen képviselve lesznek és az exporttal kapcsolatos összes ügyek a leggyorsabban nyernek lebonyolítást.

Az exportörlesben résztvevő malmokkal az állandó és szoros kapcsolatok fenntartása érdekében az értekezlet 12 tagú intézőbizottságot alakított meg, amelynek tagjai a következők: *Cservény Lénárd* (Ujpalánka), *Cseuz Gyula* (Bácskai Malomipar Rt.), *Erőss Dániel* (Topolya), *Esztergomy Kálmán* igazgató (Zenta), *Fai István* (Ujvidék), *Gross Fülöp* (Óker), *Höflinger Nándor* (Schmidt és Császár, Ada), *Hüttler Fülöp* (Kiskér), *Lebherz Lajos* (Veprőd), *Novoth József* (Bácskossuthfalva), *Sári Jakab* (Ujverbász), *Turjay József* (Magyarkanizsa).

Az intézőbizottság minden hónap egy meghatározott napján, de szükség szerint többször is összeül, hogy a folyó kérdéseket megbeszélje és az ügyek mikénti elintézésére nézve javaslatot tegyen.

Forgalmi adóváltás és általános forgalmiadó a malomiparban

Az új forgalmiadó-kódex, az 500/1942. P. M. számú rendelet értelmében gabona: a búza, a kétszeres és a rozs.

Gabonának akár saját számlára, akár bér munkában teljesített örlése, zúzása, darálása és hántolása és ily módon közvetlenül a gabonából emberi táplálkozásra alkalmas *örlemények és áruk előállítása*, valamint a *belföldi terméssé* rizs hántolása és további feldolgozása *malomipari forgalmi adóváltás* alá esik.

A felsorolt malomipari műveletekkel *bérmunkában* történő árnelőállítás munkadíja — úgy adómentes vámörles, vagy vámörlesre egyáltalán nem jogosult részére bérmunka, mint pl. idegen kereskedelmi örlés, gabonának vagy rozsnak bérhántolása stb. — a *munkateljesítésekre megállapított 5%-os adóváltás* alá esik.

Gabonán kívül *egyéb terményeknek* bérmunkában örlése, zúzása, darálása vagy hántolása, valamint *egyéb munkavállalás*, mint pl. vetőmagtisztítás, szalastakarmányzúzás, szecekavágás, tengeriszáritás, tengerimorzsolás, csirátlanítás stb. a *munkadíj után szintén 5%-os adóváltás* alá esik.

Ha azonban a malom üzembentartója mellékesen olyan tevékenységet is folytat, ami nem tartozik a *szorosan vett malomipari tevékenység*hez, az ebből származó bevételei után *általános forgalmiadót* tartozik fizetni, ami ezidőszent szintén 5%.

A malom tehát minden malomipari árnelőállításért és bérmunkáért, ami örléssel, zúzással, darálással, hántolással, tisztítással, rostálással, szárítással, morzsolással, felaprózással, szóval olyan munkával jár, amelyik a *malomipari tevékenység körébe* esik, *malomipari forgalmi adóváltást* tartozik fizetni, tekintet nélkül arra, hogy az árnelőállítás vagy munkateljesítmény saját számlára, vagy pedig bérmunkában történik-e. A nem szorosan a molnáripari tevékenység körébe vágó munkálatokból származó bevételek, mint pl. zsákkölesönzés, gabona vagy

egyéb termények tárolása stb. után pedig *általános forgalmi adót*.

A rendelet szempontjából bármilyen szemestermény, valamint az olyan ocsú, konkoly és rosta-alja, amelyek 10%-nál több búza-, vagy rozstörmeleket tartalmaz, búzának, illetve rozsnak számít. (26. §.)

Azonban a 3.600/1942. M. E. számú rendelet 1. §-a (3) bekezdése és — erre hivatkozva — a 142.000/1942. XI. b. P. M. sz. rendelet 25. pontja — a kódex rendelkezésétől eltérőleg —

gabonának nyilvánítja az olyan keveréket is, amelyben 5%-ot meghaladó gabona van.

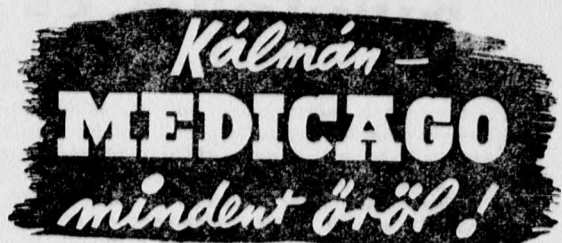
Az 1943 július 31-ig terjedő időben tehát nem a kódex rendelkezése, hanem az imént idézett rendelkezés alkalmazandó.

„AZ ÚJ FORGALMIADÓ RENDELET MALOMIPARI VONATKOZÁSAI“

című könyvből, amelyet szakavatott kézzel főszerkesztőnk, *dr. Karácson Jenő* állított össze és látott el bőséges magyarázatokkal.

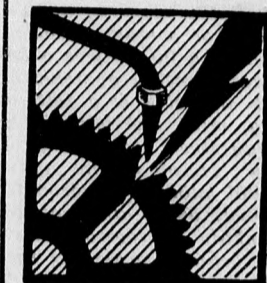
A könyv az 500/1942. P. M. számú rendeletnek — az új forgalmiadó-kódexnek — a

Malomipari termékek forgalmi adóváltásáról szóló IV. fejezetének teljes szövegét tartalmazza. Tartalmazza továbbá mindazokat a határozmányokat, melyeket **minden adóalanynak tudnia és ismerenie kell.** Tartalmazza továbbá a 142.000/1942. XI. b. P. M. számú körrendelet teljes szövegét. Természetesen a megfelelő utasításokkal és magyarázatokkal. A könyv kiadói hivatalunkban rendelhető meg. — Ára füvé 5.— pengő és a portó. Szétküldése utánvétel, vagy a vételár és portó előzetes átutalása ellenében.

KÁLMÁN JÓZSEF

műszaki és géptereskedő, Budapest, V., Kálmán-u. 16
Telefonszám: 114-006 és 117-189
Összes malomszükségleti cikket megbízható beszerzési forrása

Speciális **kazánrepedés-és maródás-hegesztések**
Malomipari gépek, traktor- és autöhengerek, hengerfejek, főtengelyek stb. **hegesztése**

CSILLAGH és WOLF „Elektrohegesztő-Ipar“
BUDAPEST, XIII., HUBA-UTCA 5/A. TELEFON: 490-317

GÖRDÜLŐCSAPÁGYAK VEZÉRKÉPVISELETE

PIRKNER ÉS ZETTNER

BUDAPEST
IV., MÁRIA VALÉRIA-U. 1.

TELEFON: 186-894.

SÜRGÖNYCIM: PIRZETT BUDAPEST.

WOLFNER GÉPSZÍJ VILÁGHÍRŰ

Különleges célokra: „COSMOS“ vagy „AERO“ minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.

Kőjáratok és hengerszékek

11.

A molnárkodás általában, de különösen a vizes-molnárkodás nehéz mesterkedés volt az ősidőkben. A molnárnak állandó „készültségben” kellett lennie az elemek elleni harcra. A nagy hideg, a nagy meleg egyformán próbára tette a türelmét, felkészültségét. A nagy hidegben lefagyott a vizikerék, nagy melegen elfogyott a víz. A tavaszi jégmenés és a nyári felhősakadások árvizei próbára tették a gátját, zuggóját. Az alsó árok beiszapolódása egy nyáron többször is előfordulhatott. Partszakadás is gyakori vendégként meglepte, ha a hegyeken leszakadt egy terhes felhő és nem húzta fel időben a zuggótáblát, hogy szabad utat engedjen az áradatnak. Este még vígan kelepelt a malma „fujó” (duzzasztott) vízzel és a molnár, mert vize volt, bort ivott. (A fáma szerint ugyanis a vizesmolnárnak „ha vize van bort iszik, ha vize nincs, a vizet nyeli.” És volt is ebben sok igazság. Persze, amíg nem voltak kiegészítő gőzgépek és motorok). Jökedével evődött a fiatalasszonnyal, reggelre aztán a „kakasúton”, a tető alatt ébredtek a rémületből, egymás mellett gubbasztva, mint tyúk és kakas, mert az árvíz „kilakoltatta” őket az ágyból, szobából. Sőt, tudok esetet, amikor a malom fedélzetét, padlásostól leemelte az árvíz a falakról és a kakasúton gubbasztó molnárt asszonyostól, gyerekestől, mint a Noé bárkáját, útnak indította és a tető az alsómalom gátján akadt meg, mint Noé bárkája az Ararát-hegyen. (Megírtam egy ilyen esetet a „Molnárhistóriák” első kötetében „Lázár-malom esete” címen). Ha télen a jég terhétől letört a „göröndő”, kellett menni, járni az erdőket, amíg alkalmas fát talált. Azt beszélték, kimunkálni. A régiről a kereket lekötni, az új „göröndőt” behúzni, a kereket újra bekötöni, akármilyen idő volt is. Ha a gát elszakadt, menni kellett az erdőre rőzsért, azt legalyazni és megkötöni újból a gátat. Ha „partszakadt”. — amit átvitt értelemben előre nem látott szerencsétlenségekre is emlegetnek a magyarok — összeszedni a rossz szakokat, tele földdel megrakva egymásután belevágni a szakadásba, hogy meggátolja a nagyobb rombolást. (Ebből is tettem a prófungot — annak idején). Mindehhez azonban érteni is kellett. De kellett hozzá jó idegzet, bátorság, lélekjelenlét, szóval egész ember. Téves ezek szerint az a hiedelem, hogy vizes-molnárkodás ingyen van. Még újabb, ahol vannak szakszerűen kiépített betonnal állandósított gátak, ott is van egy tétel, ami elég súlyos: a gátfeltárasra fordított, vagy előirányzott költség. Azonban mégis minden vízmű, egy-egy kis „szénbánya”, vagy „olajforrás”, „öserdő” gőz, vagy fatüzelésű gépek, szén vagy fatüzelésű-generatoros, nyersolajmotoros malmokkal szemben. Mert a víz — ha nem is a szó valódi értelmében ingyenes erő, de tartós, a föld felszínén magától jön, nem kell bányászni, fuvarozni, adagolni. Az aztán már más kérdés, hogy a magyar „vizgazdálkodás” lekéselt egy évszázadot, a szénbányák milliárdos hasznát hoznak és csak most fagygyúzzák, „mértőföldes csizmáninkat” a haladáshoz.

A vizesmolnárnak — természetesen — legfontosabb volt a gátja, mert hiszen ez volt erőforrásának az alapja. A „gátkötés” fortélyja szorosan hozzátartozott mesteriségéhez. Holmi kis potakokon, ahol pár kapa földdel, szalmástrágyával lehetett a vizet a malomra terelni, ott a gátszakadás nem okozott gondot. Hegyvidéken, nagyobb folyókon, ahol a hegyek csapadéka, vize rohamos eséssel összefutott, ott annál inkább. Ilyen helyeken, pl. Felsővidékeken, Erdélyben, a malmok telekkönyvében bizonyos erdőrezs is telekkönyvezve volt, sőt még ma is van, ahonnan a molnár szabadon vághatta a cövekeléshez való fiatal fatörzseket, és a gátkötéshez szükséges rőzsét. Nemell magának, no persze nemzedékeket értve, gerendelynek alkalmas törzseket is, valamint vizeskerék-koszorúnak alkalmas görbe fákat. Volt rá idő. Mert egy gerendely eltartott évtizedekig, egy jól épített vizikerék, amelyet a gazdája téli jéglekésnél nem a fejse élével kaszabolt, vagy a hidegtől, jégtől télen védett, ha szabadban járó kereket téli, kukorica-szárral, szalmával befedte és a kerék „menedékházba” beállított egy nagy dobkályhát, amelyet a nyáron vízhozta hulladékkal fűtött, nem a kályha melege volt a fontos, hanem a füst — ez esetben a vizikerék — jól gondozva és időszzerűen javítva, kiszolgált egy gerendelyt. Ha azonban a molnár lusta volt jégetni, a gerendely állandó jégteherrel járt, amíg le nem ragadt a kerék, akkor, akkor megtörténhetett, hogy

két-három gerendely is kellett ugyanazon kerékhez. Azonban, a legjobbat feltételezve, egy gerendely kiszolgált két-három kereket is. A gerendely és a kerékesindás tehát nem volt gyakori, nem is minden molnár tudta fortélyát. Voltak faragó-molnárak, akik ezzel foglalkoztak. (A „szerülő”-molnárak” ősei, azaz a különbséggel, hogy azok tudtak gyatut is készíteni). Többkerékű 4-6-16 kerékű malmoknál — érthető — gyakori eset volt a kerékesindás. De ezek a molnárak aztán érlettek is hozzá. A jó felülcsepő vizikerék ismertető jele, hogy a vizet a kör felső-pontján egészen bevegye és az alsó pontján egészen adja ki, hogy a víz ne jecsejjen széjjel, az egyes cellákból ne folyjon át a másikba. Minden cella megtartsa a bevett mennyiséget az alsó pontig. Az én megfigyelésem szerint az utóbbi időkben nagyon ritka az ilyen szabályos vizikerék. A legtöbb már a közepénél őríteni kezd. Érthető, hogy ezek igen rossz hatásokkal dolgoznak. Különösen gyárilag előállított vizikeréknel lehet észrevenni ezt a jelenséget. Ezt annak tulajdonítom, hogy elmentek azok a kitanú faragó-molnárak. A turbinák elterjedésével a vizeskerékek ideje lejárában, a hidrotechnikusok nem erőltetik meg magukat ebben a tantárgyban. A fiatal faragók még inkább síkszítást csinálnak — úgy ahogy — mint vizikeréket. (Nem itélem meg őket ezért!)

Azok az ősrégi vizesmalmok, amelyek szórványosan még láthatók, mind megannyi tanúi az emberi értelemnek, az ember mindenkor törekvésének, hogy az élet haladását elősegítse. Kedves emlékeként kellene ezeket kezelni, hiszen ezek is „műemlékek”. Emelkei a magyarok ezeresztendő küzdelmének ezen a legyezőformájú földdarabon, amelyre azt mondta a költő: „Ha a föld Isten kalapja, hazánk a bokréta rajta.” Valószínű régebbi emlékek, mint sok más a „műemlékeink” közül, de ezek is csak olyan lépcsőfokok a haladáshoz, mint azok.

Öreglegény.

A MAGYAR MOLNÁR CÉH

KOZLEMENYEI

Folyó évi november hó 7-én, szombaton d. u. 5 órakor a M. Kir. Állami Felső Ipariskola, Budapest, VIII., Népszínház-u. 8., II. em. 52. szám alatti termében a Magyar Molnár Céh előadó ülést tart, amelynek tárgya dr. Gruzl Ferenc m. kir. kísérletügyi igazgató, az Országos Gabona- és Lisztikisérleti Intézet igazgatójának előadása: *Uj eljárás a búza és liszt minőségének megvizsgálása* címen.

A Céh tagjait ezúton is meghívjuk és vendégeket szívesen látunk.

Az előadó ülés előtt d. u. 4 órakor választmányi ülést tart a Céh.

A Céh vezetősége több céhtag kívánságára „Ismertessük a jó hengerszék tulajdonságait” című pályázat benyújtásának határidejét 1943 február 1-ig meghosszabbította. A nyertesek a már kitűzött jutalomdíjakon kívül pénzjutalomban is fognak részesülni, amelyre vonatkozólag rövidesen tájékozással fogunk szolgálni. Azok, akik már pályázatfelületet benyújtottak és pályamunkájukon módosítani óhajtanak, viszikérhetik pályaművéket a titkárságtól.

Az orosz földön küzdő molnárszaktársaink azon kérelemmel fordultak a Magyar Molnár Céhhez, hogy juttasson el kiadványaiból részükre néhány példányt. A Céh a nehéz postai viszonyok keretein belül mindent megtett a kérés teljesítése érdekében.

Lithophob segít!

Régi vízkövet üzemközben leszedi, új vízkő képződését megakadályozza!
1 kilogramm alapára ..... 5 pengő
Ismerető ingyen! — Egyedárusító
TOLNAI BÉLA ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., HORN EDE-U. 20. TEL.: 12-13-62

Néhány csepp valódi „ZÉNOL” tartós tapadást biztosít a szíjnak!

A valódi „ZÉNOL” szíjkenőcsnek egy üzembem sem szabad hiányozni.

Már rövid használat után bárki meggyőződhet felbecsülhetetlen előnyeiről. Nincs szíjcsúszás, fölösleges hajtóerő-pazarlás, azért használják országszerte oly szívesen, ezt az igazán minden cseppjében értékes és megbízható szíjapolószer.

Gyártja:

BACHRACH TESTVÉREK mérnökök cég
Budapest, VII., Szövetség-utca 36/b.

LÁSZLÓ MEDICAGO
KALAPÁCSOS DARÁLO,
ACÉL TIPUS, MINDEN
LŐERŐHOZ

REKORD
SZAB. DERCEORLO és KORPAKIORLOECP
Malomszükségleti
cikkek előnyös áron!
KÉRJE ÁRJEGYZÉKÜNKET

LÁSZLÓ ÉS FIA
15-64-31 15-77-52
BUDAPEST V. ALKOTMÁNYU 25

UJ PAPIR-LISZTES-ZSÁKOT

háromrétű valódi nátronpapírból talppal ellátva, 50 kilogramm befogadásához darabonként 42 fillérért 500 darabig — engedély nélkül — azon felüli mennyiség — engedélyre, azonnal szállít!

Salva MŰSZAKI CÉGNEL, Telefon: 298-559
BUDAPEST, V., CSANÁDY-UTCA 5. SZ

Kendoff Antal

GÉPÉSZMÉRNÖK, MALOMIPARI SZAKÉRTŐ
Malomberendezési vállalata
BUDAPEST, XIII., LEHEL-U. 64
TELEFONSZÁM: 298-036, 131-850, 151-333

Elvállal malomberendezéseket és malomátalakításokat. Állandó nagy raktárkészletek. — Nagy malomleszerelések folyamatban, úgymint: **Concordia Gőzmalom, Budapest, Transdanubia Egyesült Gőzmalomok, Nagykanizsa** stb.

PAPIR-ZSÁK

garantáltan nátronpapírból!
50 kg lisztre 4 rétü kb. **46 dkg-os**
50 kg korpára 3 rétü kb. **44 dkg-os**
Papírzsákjainkat cégnyomással is szállítjuk.
Kérjen ajánlatot és próbászákot!

BATES PAPIRÁRU
IPARI RT.
Budapest, V., Alkotmány-u. 4.
TELEFON: 114-663

PRINCZ TESTVÉREK

VASÜNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RT.
SZATMÁRNÉMETI
Gyártja: az összes
olajmalmi gépeket
modern kivitelben.
500 atm. üzemi nyomással működő, víznyomású
ACÉLPRÉSEK
Ujrendszere szabadalmazott
„RECORD” napraforgó-hajlógépek
Zúzóhengerszékek. Tűz- és gőzpörkölők
stb. stb.

Bámulatos kis erőszükséglet,
kevés szíjkopás.
Több száz darab működésben.
30 éves tapasztalat! — Kérjen ajánlatot!

H I R E K

A HAZÁÉRT

Elő Ferenc, a esornai Frankl-féle gőzmalom főmolnára f. é. szeptember 19-én, az orosz határen hős halált halt.

Kirschner Ádám, a györkönyi malom főmolnára az orosz határen hős halált halt.

Kónyi Jenő dunakeszi molnár, Kónyi János dunakeszi malomtulajdonos 22 éves fia, f. é. szeptember 13-án az orosz határen hős halált halt.

A magyar molnárság soha el nem muló kegyelettel őrzi meg a hazáért életüket áldozó hős karsárai emlékét!

Gyászír. A régi molnárnemzedékek újból kidőlt egy terebélyes fája. **Akóts István,** ősi molnárnemzedék sarja, egyben egy új, virágzó molnárnemzedék őse, f. hó 8-án, Székesfehérvárott, életének 83. házasságának 57. évében csendesen elhunyt. A megboldogult munkás életében tanuja volt azoknak az időseknek, amikor a magyar malomipar még gyermeki-pökben járt. De végigélte és végigküzdötte a malomipar fejlődésének fénykorának és hanyatlásának korszakát is. Utolsó útjára f. hó 20-án kísérte vigasztalhatatlan özvegye, szül. **Szabó Klára,** gyermekei: **Akóts Gyula, Akóts Vilmos és Akóts Klára, férj. Nagy Lajosné;** unokái, dédunokái és a kiterjedt előkelő rokon-ság, valamint Székesfehérvár és a vármegye előkelőségei, a nagyközönséggel együtt, amelynek a megboldogult mindenkor megbecsült és méltányolt tényezője volt. A mélyen sújtott özvegynek és a gyászoló családnak ezúton fejezzük ki legbensőbb részvétünket.

Sántha Jánosné szül. **Torkos Erzsébet,** **Sántha János** bogáti malombérlő felesége f. hó 12-én elhunyt. Halálával férjét, gyermekeit és rokonait pótolhatatlan csapás érte. Végtisztessége nagy részvét mellett f. hó 14-én folyt le Szombathelyen.

Elkészültek a borsóliszt jellegmintái. A 92.600/1942. K. M. számú rendelet alapján első ízben állapította meg f. hó 16-án az Áru- és Értéktőzsde külön bizottsága a borsóliszt jellegmintáit, amint hogy az említett rendelet első ízben állapította meg a borsóliszt legmagasabb árait is. A borsóliszt készítésével egyes malmok a múlt évben kezdtek el foglalkozni. Ennek az volt az előzménye, hogy amikor a nullásliszt kiírlési arányát leszállították, leszállították egyben a most rendkívül jó üzletmenetnek örvendő cukrárszipar finomliszt kontingensét is. A cukrárszipar ekkor a borsóliszhez nyúlt, amiről kitűnt, hogy kiválóan alkalmas a búzaliszt szaporítására a süteménykészítésnél. Azóta a borsóliszet egyre nagyobb mértékben használja a cukrárszipar. Ez a nagy borsóliszt-kereslet azonban kihatott a hántoltborsó ellátásra, valamint a borsóárak alakulására is. Hogy a borsónak eredeti rendeltetési célját való elvonása, valamint az áruk drágulása megakadályoztassék, a borsó őrését az idézett rendelet a közlelmezési miniszter külön engedélytől tette függővé. Egyben az elsőrendű borsóliszt árat 70.- pengőben maximálta.

A Közlelmezési Hivatal néhány főosztálya új helyiségben. A m. kir. Közlelmezési Hivatal több főosztálya újabb helyiségekbe költözött. Így a II. és XI. főosztályok, amelyek eddig a Hunyadi János-u. 1. sz. alatt voltak elhelyezve, a **Dohány-u. 40. sz. alá** költöztek, telefonszámuk: 424-939 és 428-730. A III. főosztály (eddig Hunyadi János-u.) új helyisége **Széchenyi-rakpart 6. sz.** Telefonja: 120-780 és 120-710. A IV. főosztály új helyisége (eddig a földművelésügyi minisztérium épületében) **Dohány-u. 40.,** telefonja 424-939 és 428-730. A többi főosztály eddigi helyén marad. A m. kir. **Külkereskedelmi Hivatal** is részben új helyiséget kapott. A mezőgazdasági és államközi ügyosztályok ugyanis (eddig Széchenyi-rakpart 6.) **Hunyadi János-u. 1. sz. alá** költöztek, telefonjuk: 156-180.

Malomközgyűlés. A **Győri Hengermalom** Rt. 1942 október 28-án délelőtt 11 órakor Győrött rendkívüli közgyűlést tart.

KENDER- ÉS LEN- KIKÉSZÍTŐ GÉPEK

Törőgépek. — Tlilógépek. — Kócrázógépek a legmodernebb kivitelben. Bármily nagyságban.

ORENSTEIN ÉS KOPPEL magyar r.-i. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31. SZÁM

Házasság. **Kállay Mária,** a Hangya Fogyasztási Szövetkezet tisztviselője és **Mészáros Mihály Pál,** az **Izsáki Múmalom** főmolnára f. év október hó 3-án tartották esküvőjüket az izsáki ref. templomban.

Örlőmalom a Vatikánban. **Vatikánvárosból** jelentik, hogy miután előzőleg már a Vatikánban gabonatarházat építettek, most malomról is gondoskodni kívánnak. A gabonatarház a Pinia-udvar melletti épület egyik szárnyában van elhelyezve, szemben a Risorgimento-térrel. A tarházat a nyáron át **Castell Gondolfo** földesúrról és a **propaganda fide** vidéki birtokairól származó gabonával töltötték meg. A Vatikán gabonáját eddig egyik római malomban őrölték meg, ahonnan a lisztet visszazárlították a Vatikánba. Ez az ide-oda való fuvaroztatás a Vatikán malmának befejezése után megszűnik. A malmot a Vatikán Risorgimento-téri fala mellé építik, de kívülről nem fog látszani az építmény. Tulajdonképpen egy kétemeletes épületről van szó, amelynek első emeletén villamos fűrészmalom, egyéb részeiben pedig lisztörőmalom fog működni. Azt hisszük, hogy Vatikánváros az új malma mellett sem fogja nélkülözhetni a sikerdús magyar lisztet, amely az ottani puha és sikérszegény búzafajták lisztjének keverésére eddigis olyan jó szolgálatokat tett.

Egy Don-menti szőlőmalom. A „Köztelek” legutóbbi számában **Unger János** m. kir. gazdasági tanár, tart. hadnagy tollából egy Don-menti „kolhoz” érdekes leírását közli. A leírásban olvassuk a következő sorokat: „Van egy szőlőmalom is, ami még a régi cárizmus idejében épült **lisztán fából,** de ezt kizárólag gabonaőrlésre használják. Érdekes ennek a malomnak a szerkezete. Az összes fogaskerekeket keményfából faragták; még a szegek is, amelyek összetartják, fából készültek. Semmiféle szítaszerveket nincs benne; ahogyan a két közül lejön a gabona, úgy használja el az orosz paraszt. Megsüti kenyérnek és ezt eszi. **Kenyerük színe nagyon hasonlít a földhöz.** Csak kétkilós cipókat sütnék, azt is sűrű időközökben.” Ime, egy pillanatfelvételt az orosz „paradicsomból”.

Egységes kenyérsúlyok Olaszországban. Római jelentés szerint a jövőben a kenyér csak két-féle súlyban készíthető. És pedig darabonként 150 és 450 gramm súlyban.

A gépek szabványosítása hatalmas léptekkel halad előre Németországban. Az utóbbi időben nagy lendülettel fogtak hozzá a gépiparban gyártott gépek szabványosításához. Így a mezőgazdasági és malomipari gépek típusainak számát az eddigi 1088-cal szemben 213-ra szűkítették le, ami az eddigi típuszám 19%-ának felel meg. Hasonló arányban csökkentették a más ágazathoz tartozó gépek típusainak számát is, ami a gépiparra nézve óriási anyag- és időmegtakarítást jelent. De szinte fel sem becsülhető előnyök jelent azoknak az iparágaknak is, amelyek eddig a géptípusok szinte megszámlálhatatlan számával voltak kénytelenek küszködni.

Motorok kötelező átalakítása Németországban. A birodalmi felszerelési főmegbízott f. é. szeptember 22-én nagyhorderejű rendeletet boesátt ki, amely az egész német iparban nagy átalakításokat fog maga után vonni. A rendelet értelmében minden stabil, vagy helyhez nem kötött elégsé motor **generátor-, illetve magas- vagy alacsony nyomású gázüzemre** kell átalakítani, ha a **folyékony üzemanyaggal** táplált motor: a) építésének módjánál, helyénél és rendeltetésének céljánál fogva erre alkalmas; b) az átalakítás az üzemanyag-fogyasztás révén hadigazdálkodási szempontból indokolt; c) ha a motor más meghajtásra (pl. villamos áram, gőz, víz stb.) át nem alakítható.

Új gabonakonstrukció a lengyel Főkörmányzóságban. Az 1942-43. gazdasági évre a lengyel Főkörmányzóságban új gabonakonstrukció lépett hatályba, amely az előző évvel szemben alapvető jelentőségű változásokat tartalmaz. Első ízben kötelezték a termelőket arra, hogy a kormányzóság szükségletének megfelelő mennyiségű kenyér- és takarmánygabonát, valamint egyéb mezőgazdasági terményeket a legfőbb irányítószerv utasításai szerint termeljék ki. Így az új termésév kezdetekor minden mezőgazdasági termelő kontingenshatározatot kap. A határozat nemcsak azt a mennyiséget állapítja meg, amelyet a termelőnek az 1942-43. gazdasági évre be kell szolgáltatnia, hanem arrandzva is utasítást tartalmaz, hogy mennyi területet és miként műveljen meg és vessen be, hogy a következő gazdasági évre szükséges gabona- és terménymennyiség minden eshetőséggel szemben biztosíthatassék. Az előző évvel szemben néhány gabonanemű árat felemelték, anélkül azonban, hogy ebből kifolyólag a fogyasztói árakban jelentékeny változás következett volna be.

A Párkányi Múmalom és Keményítőgyár Rt. új cégvezetőket kapott **Verzár Gyula dr. és Hejn György** tisztviselők személyében.

SKF KÖZLŐMŰELEMÉK

beépítése

az erőszükségletet csökkentve, nagy fordulatszámok alkalmosítását teszi lehetővé, a kenőanyag és a kenőműködés legnagyobb részét megtakarítja. Az önbédülő szorítóhétyes gardülő csapágók gyorsan szerelhetők, rendkívül teherbírók nem melegsznek, felügyeletet, javítást nem igényelnek, tehát üzemi

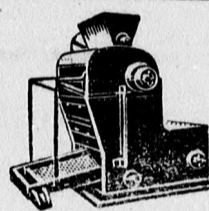

gazdaságos és üzemeltetés

Korszerűen és gazdaságosan tervezünk és építünk közlőműveket. Képzett szakmunkások és szerelők a tervezést és kivitelezést a leggondosabban végzik el.

SKF SVÉD GÖLYŐSCSAPÁGY R.-T. BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 56.

FELEKI

na praforgó ha ja lógép

kitűnően bevált

Megrendelhető

KEMÉNY MANÓNAI

Budapest, V., Akadémia-u. 21

JÖL ESİK A PIPA MERT OROSZLÁNÁ SZITA

Az OROSZLÁN védjegyű **szitaselymek** magyarországi vezérképvisellete:

Roseth György

Budapest, V., Katona József-utca 27. szám A Magyar Molnár Lapja szerkesztőségének új helyiségével szemben.

Kívánáfra szívesen megküldöm új árjegyzékemet **olcsó árainkkal**

VICTORIA gabonakefélő:

lekefél minden a gabonaszemre tapadt piszkot, uszköt stb.

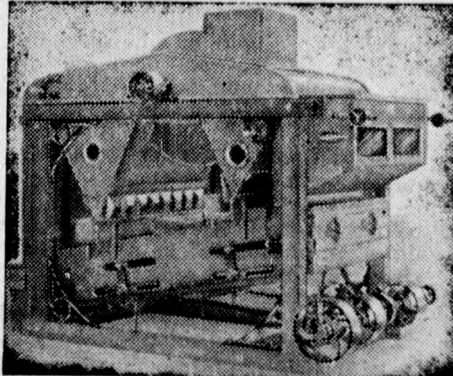
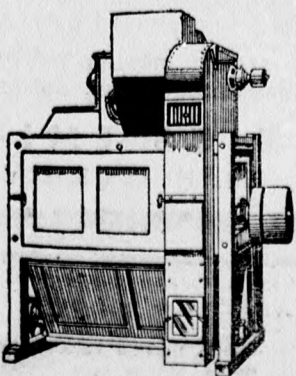
GRAEPEL HUGO b.t. gépgyár

BUDAPEST, X., SZLÁVY-UTCA 20-30. SZÁM. TELEFON: 149-073

Gabonatisztító gépek

Modern építésű **Tarárok:**

lebegtető szélosztályozókkal, keféstisztítású rostákkal, kivesz minden ördögbockort, kefefüvet, fűmagvakat, uszkös szemeket. Szállítunk minden malomgépet, rostalemezt.

FŐMOLNÁROK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Főmolnárók Országos Szövetsége, Budapest.

MEGHÍVÓ.

A Főmolnárók Országos Szövetsége 1942. évi november hó 15. napján, határozatképtelenség esetén 1942. évi november hó 22. napján délelőtt 11 órakor Budapesten, VI. gróf Zichy Jenő-u. 4. sz. alatt, az Országos Iparegyesület székházában

rendkívüli közgyűlést

tart, amelyre a tagokat ezúton meghívjuk.

Tárgysorozat.

- Elnöki megnyitó.
- Az 1942 október 11-i rendes közgyűlés határozatai alapján:
  - A Szövetség felterjesztése az Iparügyi Miniszter Urhoz a malombérletek szakemberek részére való juttatása tárgyában.
  - Felterjesztés az Iparügyi Miniszter Urhoz a volt megszállt területeken gyakorlatot szerzett, előrehaladott koruk és kellő nyelvtudás hiánya miatt mestervizsgát tenni képtelen molnár-
daráló-engedélyhez juttatása tárgyában.
  - Felterjesztés az Iparügyi Miniszter Urhoz a kontárkérdés gyökeres megoldása tárgyában.
  - Felterjesztés az Iparügyi Miniszter Urhoz a munkabérendeletek megtartásának különösen a visszacsatolt területeken való fokozottabb ellenőrzése tárgyában.
- A szövetségi alapszabályok többrendbeli módosítása, különös tekintettel a malombérlők szövetségi tagságára, valamint az 1942 október 11-i közgyűlés határozataira. (Tárgyalásra

kerül az alapszabályok 1., 2., 3., 6., 8., 10., 11., 13., 15. és 16. §-ainak módosítása iránt előterjesztett javaslat.)

- Tisztújítás.
- Esetleges indítványok.

Az alapszabályok 8. §-a szerint a rendes tagok csak akkor gyakorolhatják szavazati jogukat, ha egyévi tagdíjnal nagyobb hátrálékban nincsenek.

Az alapszabályok 11. §-a szerint a szavazás rendes tagnak adott meghatalmazás útján is gyakorolható, a meghatalmazott azonban ötnél több szavazatot így sem adhat le.

Az alapszabályok 12. §-ának i) pontja szerint a közgyűlésen csak oly indítványok tárgyalhatók, amelyeket legalább 8 nappal a közgyűlés előtt juttatnak az elnökséghez.

Budapest, 1942. évi október hó 22. napján.

Főmolnárók Országos Szövetsége:

dr. Görgey s. k. Vörös s. k.
orsz. elnök ü. v. elnök.

MEGHÍVÓ.

A Főmolnárók Országos Szövetsége 1942. évi november hó 15-én d. e. fél 11 órakor Budapesten, VI. gróf Zichy Jenő-utca 4. szám alatt, az Országos Iparegyesület székházában választmányi ülést tart, amelyre a választmányának hivatalbóli és választott tagjait ezúton meghívom.

Tárgy: Folyó ügyek. Rendkívüli közgyűlés előkészítése. Jelölések a tisztújításra.

Budapest, 1942. évi október hó 22. napján.

Főmolnárók Orsz. Szövetsége:

Vörös Gyula s. k.
ügyvezető elnök.

A tanult molnárók sérelmei

Gyakran lehet hallani, hogy a molnárság érdekében nem történik semmi. Ugyanakkor minden nyugalmazott szolgabíró, képviselő, kémbenyesepró malmot bérel. Minden tiszteletem fenti társadalmi állású urak iránt, de én mégis azt mondom, hogy suszter maradj a kaptafánál.

Azt is elhiszem, hogy megbotránkozás fut végig a józan gondolkodású molnárságon, hogy azt mondja: micsoda igazságtalanság, hogy mindenki foglalkozhat malommal, csak éppen a tanult molnárók nem. Persze, amint ilyenkor szokás, a hibákért a vezetőséget okolják. Elfelejtik azonban a kritizálók, hogy amikor én és egy pár gerinces társam a kontár- és egyéb kérdéseket feszegettük, akkor ők a kényelmes meleg szobából, vagy éppen a hűvös árnyékból mosolyogva nézték vergődésünket.

Az is már régen ki van találva, hogy összetartásban az erő. Ha a molnárság úgy összetartott volna, amint kellett volna, úgy ma nem állna elhagyatva és nemcsak a morzsákat kapná meg. A molnárság legnagyobb része azt várja, hogy mások kaparják ki a gesztenyét a tűzből. Eppen ezért elhatároztam, hogy a FOSz ügyvezető tisztségét a jövőben nem vállalom. Nem vállalom azért, mivel hallottam hangokat, hogy mint malombérlő, nem tartanak alkalmasnak arra, hogy a molnárság ügyeit intézzem. Nem vállalom azért sem, mert látom, hogy a molnárság összetartani nem hajlandó és ha már érzi a hátán az ostoresapásokat, akkor a vezetőséget okolja. Az első vádra az a megjegyzésem, hogy én azzal, hogy malombérlő lettem, a molnárságtól nem távolodtam el. Minden önállóságom ellenére is érzek magamban annyi erőt, sőt hozzáértésem is van annyi, mint akármelyik volt képviselőből lett malombérlőnek. Érzem és tudom a molnárságnak minden baját és ha nem is kiabáltam, de eddig is dolgoztam minden becsületes molnár érdekében, legyen az alkalmazott, bérlő, vagy tulajdonos.

Ez év tavaszán Gyenge társelnök barátommal utaztunk, áldoztunk egyetemes molnár-
érdekekért (a számlát nem nyújtottuk be senkinek), de gerinces molnárt, vagy malmot nem találtunk, aki nemes mozgalmunkat merete volna nyíltan támogatni. A válasz mindig egyforma volt: hallja, állásomat nem reszkirozom. Hm, nem kapok jogosítást és kontingenst stb., stb. Ha én egyszer reszkiroztam állásomat és becsülettel kitarítottam a zászló mellett, akkor ne tegyenek nekem a megalkuvók és eddig milyen álmodozók, alvók és bunkerba bújók szemrehányást. Különösen nem az olyanok, akik soha az első vonalba nem mertek ki-menni, hanem csak a háttérben tapsoltak, vagy éppen kritizáltak.

Összehívtam november 14-re a választmányi ülést, november 22-re a rendkívüli közgyűlést. Most már elvárom, hogy a molnárság a huszonegyedik órában felébredjen és a hirdett gyűléseken megjelenjen, ahol sorsáról és jövője kialakításáról lesz szó. Jelenjen meg ott minden molnár, legyen az alkalmazott vagy bérlő, vagy tulajdonos. Az alkalmazottból holnap bérlő, a bérlőből tulajdonos lehet.

Jöjjön el minden molnár, mutassuk meg, hogy igenis összefogunk és sorsunkat magunk

akarjuk intézni. Jöjjön el minden molnár, akár bérlő, akár tulajdonos és válassza meg vezető-ségét és utasítsa fokozott molnárvédelemre. Álljon a vezetőség mögött tömeg (és ne nyole ember) és akkor a vezetőség majd fog tudni eredményesen dolgozni. Készüljön fel legalább 25-30 ember arra, hogy a molnárság sérelmeit, panaszait küldöttségileg fogja a Miniszter Urhoz eljuttatni.

Fogjon végre össze a molnárság és ne várja a sült galambot. Ha összefog, úgy kérheti, hogy mindaddig, amíg a bére kerülő malomra tanul molnár jelentkező lesz, addig hátra a nem molnárokkal. Hisz legnagyobb részben a nem molnárak lesznek a bűjtatók és nekik kell a volt tulajdonos tanácsadóként stb. Akinek tanácsra van szüksége a malomvezetésből, az legkevesebb, amit megtehet, hogy ne malmozzon.

A Miniszter Úr elé járuló küldöttség kérje a már béreltbe adott malmok szigorú felülvizsgálatát és ha a szakértelem hiányzik, semmisséssenek meg ezen béreletek, és rövid úton a jelentkező molnároknak kell átadni. Itt azt hiszem élvezni fogjuk az Óskeresztény Malmok Szövetségének támogatását, dr. Varga Ferenc miniszteri titkár, miniszteri biztos vezetésével.

Tudom azt is, hogy a megtörtént hibákat nehezebb már kiküszöbölni, de ha a molnárság összefog és a gáton készülségekben marad, nem történnek meg az égbekiáltó igazságtalanságok. Az élethez és a malmozáshoz olyan joga van bármelyik alkalmazottnak, bérlőnek, mint a dúsgazdag malomtulajdonosnak, vagy különösen jó összeköttetésekkel rendelkező többszörös malombérlőnek. Nem kívánunk kiváltságot, de egyforma elbánást követelünk.

Ha nem jön össze a molnárság, úgy vegye tudomásul, hogy a nehéz harcok arán felépített érdekképviselete sirba száll. Akik ismernek, azok tudják, hogy izzig-vérig tanult molnár vagyok és így figyelmeztelő és hívó szavamat meg is értik és én és a Szövetség ezekre számítunk.

Hajdúszoboszló, 1942 október 21.

A viszontlátásra:

Vörös Gyula malombérlő,
FOSz ügyv. elnöke.

Vörös Gyula elnöktársam a harci riadót leadta. A magam részéről is csak azt kérhetem, hogy a november 14-i választmányi ülés és a november 22-i rendkívüli közgyűlésre fogjon össze a molnárság, jelenjen meg és ne engedje, hogy még a lisztes ruhájából is kivetkőzessék olyanok, kik a malmozást most vadászterületnek használják. A választmánytól azt kérem, jelenjen meg és jelöljön új tisztikart, de olyant, ki tud és akar dolgozni és nem fogja költségvetését egy budapesti gyűlésremenetel felborítani.

Tehát elvárunk minden molnárt a közgyűlésre, ha pedig a molnárság most sem akar észretérni, úgy sorsa meg lesz pecsételve. November 22-én minden molnárnak a gyűlésen van a helye!

A viszontlátásra!

Komádi, 1942 október 21.

Gyenge Lajos malombérlő,
FOSz társelnök.

NÁTRON PAPIRZSÁK

minden méretben, 1-2-3-4-5 és többbrétű minden örleményhez, hüvelyeshez.

Közvetlenül szállítja a

PAPIR- ÉS PAPIRZSÁKÜZEM

BUDAPEST, III., ÁRPÁD FEJEDLEM-ÚTJA 47

TELEFON: 152-308

Különleges árajánlatunk:

50 kg.-os

3-rétű liszteszsák 44 fillér

minden felárral együtt.

500 darabig igénylés nélkül

raktárról szállítható!

MAGYAR LAJOS

GÉPSZIJ- ÉS MŰSZAKI BŐRÁRUGYAR
R E S Z V É N Y T Á R S A S Á G

Budapest, V., Katona József-utca 9-11

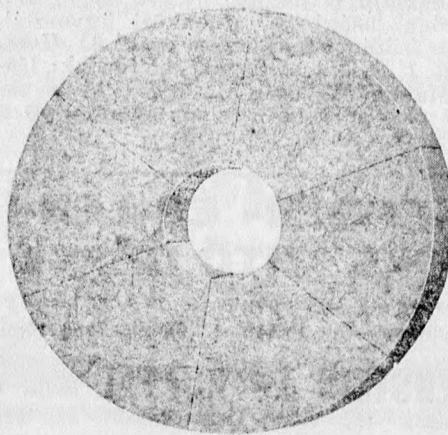
Telefon: 113-703 és 120-262

GYART:

bőr-hajtószijakat, műszaki bőrárukat, textil-
technikai bőrárukat legjobb minőségben,
elsőrendű kivitelben. — Szakszerű tanács-
adás minden szíjtechnikai kérdésben.

Triumphflex-gépszij
a modern gépi üzem
legjobb hajtósziija

KÖLESHAJALÓ

PARAFKOSZORUK

a legmagasabb teljesítményre.

Készül kívánság szerint minden méretben, 6, 8, 10 centiméter vastagságban.

MOSKOVICS EMIL

BUDAPEST, VI., BERLINI-TÉR 3. SZÁM

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
DR. KARÁCSON JENŐ

Merkantil-nyomda (Felelős vezető: Horváth Ferenc), Budapest,
VIII., Vajda Hunyad-utca 43. szám